

ТЕНДЕНЦІЇ ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ З КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ НА ПРИКЛАДІ ПРИЧОРНОМОРСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

TRENDS OF INVESTMENT IN UKRAINE FROM THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION ON THE EXAMPLE OF THE BLACK SEA REGION OF UKRAINE

УДК 658. 33

DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.70-4>

Кулаков О.О.

к.е.н.,

головний спеціаліст
відділу міжнародного
та міжрегіонального співробітництва
управління зовнішньоекономічних
відносин
департаменту інвестиційно-
інноваційного розвитку
і зовнішніх відносин
Донецької обласної державної
адміністрації

Kulakov Oleksii

Donetsk Regional State Administration

У статті досліджено важливість аналізу сучасних проблем тенденцій інвестування в Україні з країн Європейського Союзу на прикладі Причорноморського регіону України. На основі даних статистики показано, що найбільш стабільне зростання обсягів капітальних інвестицій спостерігається в економіці Донецької та Одеської областей порівняно зі зростанням обсягів капітальних інвестицій в Україні, що показує розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності. Проаналізовано приріст обсягів прямих інвестицій (акціонерний капітал) в економіці Причорноморського регіону України, що показує необхідність збільшувати ефективність інвестування та реалізовувати інвестиційні проекти. Виявлено, що приріст обсягів прямих інвестицій (акціонерний капітал) в економіці Причорноморського регіону України можна покращувати, що свідчить про недостатньо ефективний розвиток інвестування та вплив інвестування на підвищення якості життя населення. Висвітлено основні особливості децентралізації, які необхідно впроваджувати для підвищення ефективності інвестування.

Ключові слова: розвиток, інвестиції, малий та середній бізнес, Причорноморський регіон, капітальні інвестиції, якість життя населення, програма «Басейн Чорного Моря».

В статье исследована важность анализа современных проблем тенденций инвестирования в Украине из стран Европейского Союза на примере Причерноморского региона Украины. На основе данных статистики показано, что наиболее стабильный рост объемов капитальных инвестиций наблюдается в экономике Донецкой и Одесской областей по сравнению с ростом объемов капитальных инвестиций в Украине, что показывает развитие инвестиционно-инновационной деятельности. Проанализирован рост объемов прямих инвестиций (акционерный капитал) в экономике Причерноморского региона Украины, что показывает необходимость увеличивать эффективность инвестирования и реализовывать инвестиционные проекты. Выявлено, что прирост объемов прямих инвестиций (акционерный капитал) в экономике Причерноморского региона Украины можно улучшить, что свидетельствует о недостаточном эффективном развитии инвестирования и влиянии инвестирования на повышение качества жизни населения. Отражены основные особенности децентрализации, которые необходимо внедрять для повышения эффективности инвестирования.

Ключевые слова: развитие, инвестиции, малый и средний бизнес, Причерноморский регион, капитальные инвестиции, качество жизни населения, программа «Басейн Черного моря».

At the present stage of development of the Ukrainian economy there are problems in attracting foreign investment. Different countries of the European Union are ready to invest in the economy of Ukraine. Investing develops the Ukrainian economy, namely innovating, supporting small and medium-sized businesses, reforming the civil service, and soon. It is necessary to intensify investment in the Black Sea (southern) Region, namely in Odesa, Mykolaiv, Kherson and Donetsk regions. After all, all these areas participate in the Black Sea Basin program. Therefore, the current problems of investment trends in Ukraine from the European Union on the example of the Black Sea Region of Ukraine are becoming relevant, as the analysis of these problems is needed to attract foreign investment in Ukraine and its region. The development and improvement of investment will contribute to the growth of Ukraine's economy. The research shows the importance of analyzing current problems of investment trends in Ukraine, especially investment from the European Union on the example of the Black Sea Region of Ukraine. Based on statistics, it is shown that the most stable growth of capital investment is observed in the economy of Donetsk and Odesa regions in comparison with the growth of capital investment in Ukraine, which shows the development of investment and innovation, small and medium business, but in Mykolaiv and Kherson regions unstable growth of capital investments, which requires increasing the efficiency of investment and innovation activities and small and medium-sized businesses. Based on the analysis of statistical data, the increase in direct investment in the economy of the Black Sea Region of Ukraine is unstable, which shows the need to increase investment efficiency and implement investment projects to reduce the negative impact on the economy of the Black Sea Region of Ukraine. As the result of the analysis the growth of direct investments in the economy of the Black Sea Region of Ukraine can be improved, which indicates the inefficient development of investment. The main features of decentralization are considered.

Key words: development, investments, small and medium-sized businesses, Black Sea Region, capital investments, quality of life of the population, Black Sea Basin program.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку української економіки існують проблеми залучення іноземних інвестицій. Різні країни Європейського Союзу готові інвестувати в економіку України. Інвестування розвиває українську економіку, зокрема реалізуються інновації, підтримується малий та середній бізнес, реформується державна служба. Потрібно активізувати інвестування у Причорноморському (півден-

ному) регіоні, а саме в Миколаївській, Одеській, Херсонській та Донецькій областях, адже всі ці області беруть участь у програмі «Басейн Чорного Моря», тому актуальності набувають сучасні проблеми тенденцій інвестування в Україні з країн Європейського Союзу на прикладі Причорноморського регіону України, оскільки аналіз цих проблем потрібний для залучення іноземних інвестицій в Україну та її області. Розвиток та вдо-

сконалення інвестування сприятимуть зростанню економіки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемам інвестиційно-інноваційної діяльності в Причорноморському регіоні України присвячено низку публікацій вітчизняних учених-економістів. І.В. Безп'ята досліджує кластеризацію аграрного сектору економіки на основі складників інвестиційного клімату регіонів [1, с. 21]. Р.С. Зубков розглядає сучасний стан та особливості інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств Причорноморського регіону України [2, с. 33]. В дослідженнях Е. Г. Жнакіної приділено увагу механізму формування умов для реалізації інноваційного потенціалу регіону в контексті європейської інтеграції [3, с. 40]. В працях В.В. Білик досліджується теоретична концептуалізація інноваційного управління розвитком регіону [4, с. 88]. Я.П. Квач висвітлює глобальний процес накопичення капіталу та перспективи регіонального розвитку Українського Причорномор'я [5, с. 129]. В дослідженнях С.О. Тульчинської приділяється увага інтелектуально-інноваційній детермінанті процесів структурної модернізації економіки регіону [6, с. 161]. В.В. Бутенко аналізує фінансовий ринок України, а саме проблеми та перспективи його розвитку [7, с. 88]. Ю.О. Головчук досліджує маркетингові концепції організації бізнесу в управлінні інноваційно-інвестиційною діяльністю олійно-жирових підприємств харчової галузі [8, с. 132]. Відзначаючи вагомий внесок вітчизняних учених-економістів у розвиток питань теорії та практики сучасних проблем інвестиційно-інноваційної діяльності регіонів, маємо зауважити, що недостатньо досліджено тенденції інвестування в Україні з країн Європейського Союзу на прикладі Причорноморського регіону України.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз сучасних проблем тенденцій інвестування в Україні з країн Європейського Союзу на прикладі Причорноморського регіону України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Потрібно проаналізувати основні показники розвитку Причорноморського регіону України для дослідження сучасних проблем тенденцій інвестування в Україні з країн Європейського Союзу на прикладі Причорноморського регіону України.

Проаналізуємо приріст обсягів капітальних інвестицій в економіці Причорноморського регіону України та загалом в Україні (табл. 1).

Як видно з табл. 1, найбільш стабільне зростання обсягів капітальних інвестицій спостерігається в економіці Донецької та Одеської областей порівняно зі зростанням обсягів капітальних інвестицій в Україні, що показує розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності, малого та середнього бізнесу. Однак у Миколаївській та Херсонській областях зафіксовано нестабільне зростання обсягів капітальних інвестицій, що вимагає підви-

щення ефективності розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності, малого та середнього бізнесу.

Таблиця 1

Приріст обсягів капітальних інвестицій в економіці Причорноморського регіону України та загалом в Україні (2018–2020 рр.), % [9]

№	Регіон	Роки		
		2018	2019	2020
1	Донецька область	156,2	113,4	86,9
2	Миколаївська область	90,3	124,3	75,7
3	Одеська область	106,7	88,6	101,7
4	Херсонська область	120,3	139,7	58,2
5	Україна	129,0	107,8	81,4

Джерело: розраховано за даними статистики [9]

Проаналізуємо приріст обсягів прямих інвестицій (акціонерний капітал) на рис. 1.

Як видно з рис. 1, приріст обсягів прямих інвестицій (акціонерний капітал) в економіці Причорноморського регіону України є нестабільним, що свідчить про необхідність збільшувати ефективність інвестування та реалізовувати інвестиційні проєкти для зменшення негативного впливу на економіку Причорноморського регіону України.

Дані приросту обсягів прямих інвестицій (акціонерний капітал) в економіці Причорноморського регіону України не показують ефективності впливу інвестування на підвищення якості життя населення. Потрібно проаналізувати прямі інвестиції на одну особу населення, що відображають вплив інвестування на підвищення якості життя населення в економіці Причорноморського регіону України (рис. 2).

Як видно з рис. 2, приріст обсягів прямих інвестицій (акціонерний капітал) в економіці Причорноморського регіону України можна покращувати, що показує недостатньо ефективний розвиток інвестування та вплив інвестування на підвищення якості життя населення в економіці Причорноморського регіону України. Необхідно збільшувати залучення іноземних інвесторів в економіку Причорноморського регіону України та підтримувати мале й середнє підприємництво в економіці Причорноморського регіону України.

Для підвищення ефективності інвестування необхідно впровадити такі основні особливості децентралізації:

- 1) планування здійснюється на центральному рівні, а виконання планів покладається на деконцентровані офіси;
- 2) бюджет деконцентрованих офісів є частиною бюджету національних міністерств і агенції;
- 3) персонал набирається для національних організацій, отже, підзвітний національним міністерствам або агенціям;
- 4) децентралізація для прийняття рішень є лише адміністративною, наприклад, контроль персоналу та користування транспортними засобами;

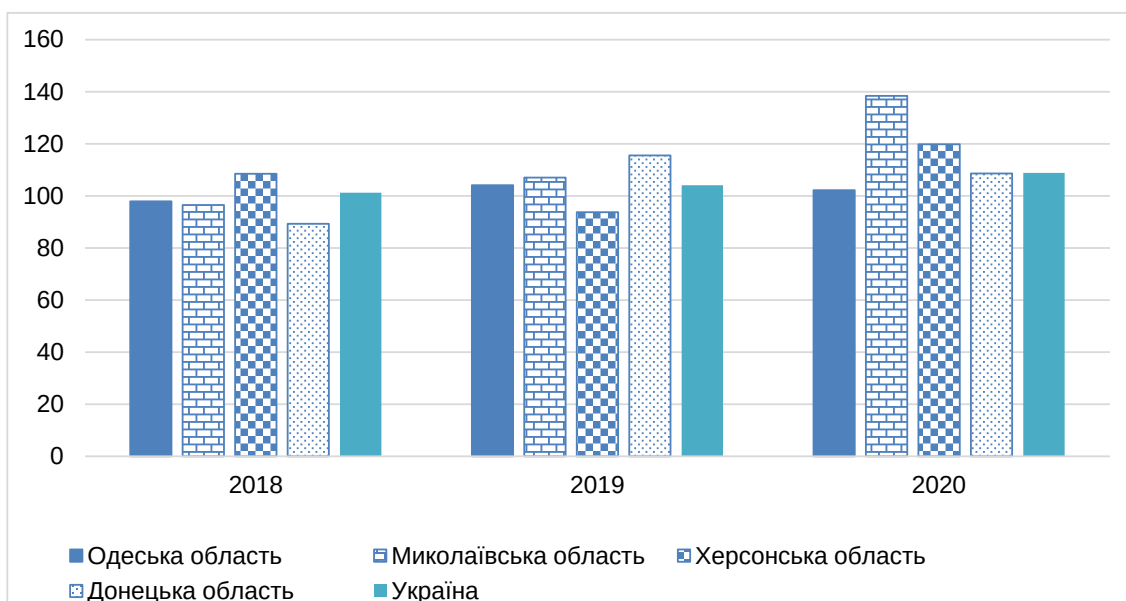

Рис. 1. Приріст обсягів прямих інвестицій (акціонерний капітал) в економіці Причорноморського регіону України та загалом в Україні (2018–2020 рр.), % [9]

Джерело: розраховано за даними статистики [9]

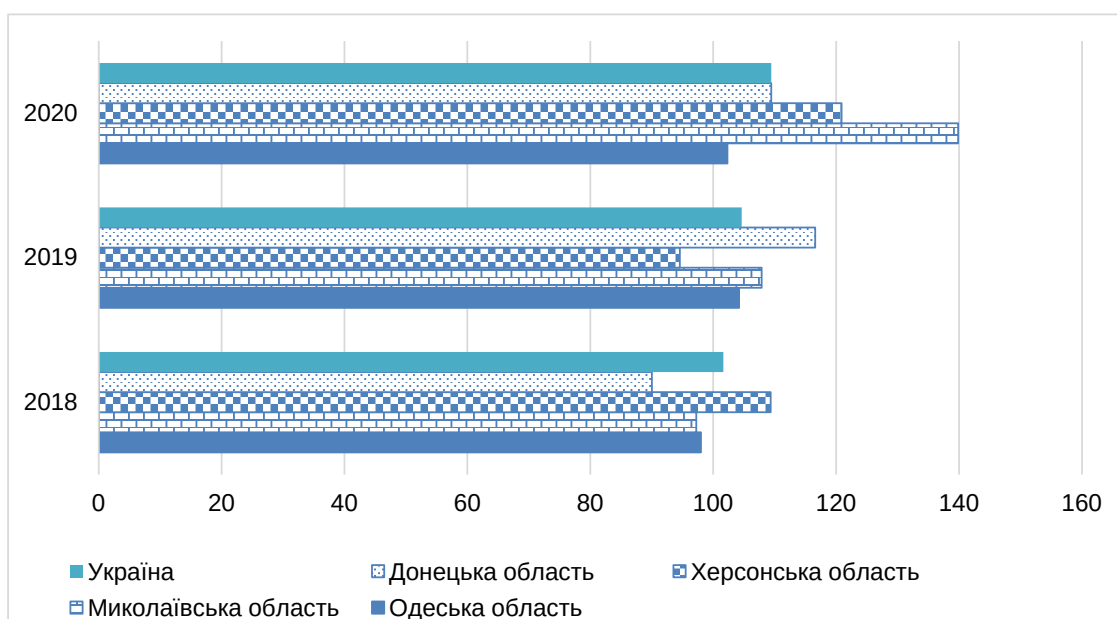

Рис. 2. Прямі інвестиції на одну особу населення в економіці Причорноморського регіону України та загалом в Україні (2018–2020 рр.), %

Джерело: розраховано за даними статистики [9]

5) планування здійснюється на місцевому рівні відповідно до вказівок на делегування; місцева організація виконує плани;

6) бюджет на виконання делегованих функцій об'єднує внески з центрального рівня та місцеві податки;

7) персонал набирається місцевою владою і підзвітний місцевим органам влади;

8) децентралізація для прийняття рішень є управлінською; місцева влада може виділити

людей, фінансові та матеріальні ресурси відповідно до її потреб.

Висновки з проведеного дослідження. Проведене дослідження показує важливість аналізу сучасних проблем тенденцій інвестування в Україні з країн Європейського Союзу на прикладі Причорноморського регіону України. На основі даних статистики показано, що найбільш стабільне зростання обсягів капітальних інвестицій спостерігається в економіці Донецької та Одеської облас-

тей порівняно зі зростанням обсягів капітальних інвестицій в Україні, що показує розвиток інвестиційно-інноваційної діяльності, малого та середнього бізнесу, але в Миколаївській та Херсонській областях зафіксовано нестабільне зростання обсягів капітальних інвестицій, що потребує підвищення ефективності розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності, малого та середнього бізнесу. На основі аналізу статистичних даних виявлено, що приріст обсягів прямих інвестицій (акціонерний капітал) в економіці Причорноморського регіону України є нестабільним, що показує необхідність збільшувати ефективність інвестування та реалізовувати інвестиційні проєкти для зменшення негативного впливу на економіку Причорноморського регіону України. В результаті аналізу доведено, що приріст обсягів прямих інвестицій (акціонерний капітал) в економіці Причорноморського регіону України можна покращувати, що свідчить про недостатньо ефективний розвиток інвестування та вплив інвестування на підвищення якості життя населення в економіці Причорноморського регіону України, тому потрібно збільшувати залучення іноземних інвесторів в економіку Причорноморського регіону України та підтримувати мале й середнє підприємництво в економіці Причорноморського регіону України. Розглянуто основні особливості децентралізації, які необхідно впровадити в економіку Причорноморського регіону України для підвищення ефективності інвестування.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Безп'ята І.В. Кластеризація аграрного сектору економіки на основі складників інвестиційного клімату регіонів. *Причорноморські економічні студії*. 2016. № 7. С. 20–25.
2. Зубков Р.С. Сучасний стан та особливості інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств Причорноморського регіону України. *Економіка та держава*. 2016. № 12. С. 32–33.
3. Жнакіна Е.Г. Механізм формування умов для реалізації інноваційного потенціалу регіону в контексті європейської інтеграції. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 28 (1). С. 40–43.
4. Білик В.В. Теоретична концептуалізація інноваційного управління розвитком регіону. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 35 (1). С. 88–91.
5. Квач Я.П., Коваль В.В., Грималиук А.В. Глобальний процес накопичення капіталу та перспективи регіонального розвитку Українського Причорномор'я. *Економічні інновації*. 2017. № 64. С. 129–135.
6. Тульчинська С.О., Шашина М.В. Інтелектуально-інноваційна детермінанта процесів структурної модернізації економіки регіону. *Причорноморські економічні студії*. 2019. № 37. С. 161–164.
7. Бутенко В.В., Лисенко К.А. Фінансовий ринок України: проблеми та перспективи його розвитку. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 28-2. С. 88–91.

8. Головчук Ю.О., Довгань Ю.В. Маркетингові концепції організації бізнесу в управлінні інноваційно-інвестиційною діяльністю олійно-жирових підприємств харчової галузі. *Причорноморські економічні студії*. 2020. № 50 (1). С. 132–136.

9. Державна служба статистики України. Київ, 1991. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 05.07.2021).

REFERENCES:

1. Bezpiata I.V. (2016) Klasteryzatsiia ahrarnoho sektora ekonomiky na osnovi skladnykiv investytsiinoho klimatu rehioniv [Clustering agricultural sector based components of investment climate regions]. *Black Sea Economic Studies*, no. 7, pp. 20–25.
2. Zubkov R.S. (2016) Suchasnyi stan ta osoblyvosti investytsiino-innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv prychnomorskoho rehionu Ukrainy [The modern state and peculiarities of investment and innovative activity of enterprises of the Black Sea Region of Ukraine]. *Economy and State*, no. 12, pp. 32–33.
3. Zhnakina E.H. (2018) Mekhanizm formuvannia umov dlia realizatsii innovatsiinoho potentsialu rehionu v konteksti yevropeiskoi intehratsii [The mechanism of the formation of conditions for the realization of the innovative potential of the region in the context of European integration]. *Black Sea Economic Studies*, no. 28 (1), pp. 40–43.
4. Bilyk V.V. (2018) Teoretychna kontseptualizatsiia innovatsiinoho upravlinnia rozvytkom rehionu [Theoretical conceptualization of innovational department of development of the region]. *Black Sea Economic Studies*, no. 35 (1), pp. 88–91.
5. Kvach Ya.P., Koval V.V., Hrymaliuk A.V. (2017) Hlobalnyi protses nakopychennia kapitalu ta perspektyvy rehionalnoho rozvytku Ukrainskoho Prychnomoria [Global process of capital adaptation and prospects of regional development of Ukrainian foreign border]. *Economic innovations*, no. 64, pp. 129–135.
6. Tulchynska S.O., Shashyna M.V. (2019) Intelektualno-innovatsiina determinanta protsesiv strukturalno modernizatsii ekonomiky rehionu [Intelligently innovative determination of the processes of structural modernization of the economy of the region]. *Black Sea Economic Studies*, no. 37, pp. 161–164.
7. Butenko V.V., Lysenko K.A. (2018) Finansovyi rynek Ukrainy: problemy ta perspektyvy yoho rozvytku [Financial market of Ukraine: problems and perspectives of its development]. *Black Sea Economic Studies*, no. 28 (2), pp. 88–91.
8. Holovchuk Yu.O., Dovhan Yu.V. (2020) Marketingovi kontseptsii orhanizatsii biznesu v upravlinni innovatsiino-investytsiinoiu diialnistiu oliino-zhyrovyykh pidpriemstv kharchovoi haluzi [Marketing concepts of business organization in managing of innovation and investment activities of oil and fat enterprises of food industry]. *Black Sea Economic Studies*, no. 50 (1), pp. 132–136.
9. State Statistics Service of Ukraine. Kyiv, 1991. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 05 July 2021).